

9 клас

Урок № 20

Дата:

ВИДОБУВАННЯ МЕТАЛІЧНИХ РУД. КРАЇНИ З НАЙБІЛЬШИМИ ОБСЯГАМИ ВИДОБУТКУ ЗАЛІЗНИХ, МАРГАНЦЕВИХ РУД, РУД КОЛЬОРОВИХ, РІДКІСНОЗЕМЕЛЬНИХ І БЛАГОРОДНИХ МЕТАЛІВ. РОЗВИТОК І РОЗМІЩЕННЯ ВИРОБНИЦТВ З ВИДОБУТКУ ЗАЛІЗНИХ І МАРГАНЦЕВИХ РУД В УКРАЇНІ. РОЗРОБКА РОДОВИЩ РУД КОЛЬОРОВИХ МЕТАЛІВ В УКРАЇНІ.

Очікувані результати НПД: учні називають та показують на карті країни з найбільшими обсягами видобутку залізних руд, найбільші райони видобутку руд кольорових металів у світі; басейни та райони видобування залізних та марганцевих руд, основні родовища руд кольорових металів в Україні.

Розвивальна та виховна мета: вдосконалювати уміння використовувати інформаційні ресурси, здатність до пошуку та засвоєння нових знань; формувати пізнавальний інтерес, самостійність, уміння долати труднощі.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: підручники, атласи, контурні карти, політична карта світу, карта адміністративно-територіального поділу України.

Опорні та базові поняття: мінеральні ресурси, ресурсозабезпеченість, рудні корисні копалини.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Перевірка домашнього завдання. Обговорення результатів дослідження проблем і перспектив освоєння родовищ нафти і природного газу на шельфі Чорного та Азовського морів.

- Які корисні копалини відносять до рудних?
- Пригадайте закономірності поширення родовищ рудних корисних копалин.
- Назвіть основні залізорудні та марганцеворудні басейни України.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Величезне значення в житті та розвитку людського суспільства мають метали та їхні сплави. Озирніться навколо: всілякі предмети побуту та широкого вжитку виготовлені із металу. Для будівництва суден, транспортних засобів, будівель використовують сотні мільйонів тонн сталі та чавуну. Виробництво літаків та космічної техніки неможливе без алюмінію, титану, міді та багатьох інших

кольорових металів. Важко знайти таку галузь промисловості, де б не застосовували метали.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Видобування металічних руд.

Робота з картами атласу, текстом підручника

Завдання 1. Дослідіть географію світового видобутку та перерозподілу металічних руд. Результати занесіть у таблицю.

Назва металічної руди	Країни з найбільшим видобутком	Країни-імпортери

Залізні руди є вихідною сировиною для виготовлення сталі. Найбільші запаси залізних руд зосереджені в Китаї, Бразилії, Росії, Австралії, Індії, Канаді, Казахстані, Україні, Південній Африці, Швеції. На перші п'ять країн припадає 80 % світового видобутку. Імпортерами залізорудної сировини є країни Європейського Союзу, Японія й Південна Корея.

Основні запаси *марганцевих руд* зосереджені в Україні, Південній Африці, Бразилії, Австралії та Індії. Найбільші обсяги видобутку марганцевих руд мають Китай, Південна Африка та Україна.

Серед кольорових металів найбільш широко використовують алюміній, мідь, олово. За запасами *алюмінієвих руд* (бокситів) першість посідають Австралія, Бразилія, Індія, Китай, Гвінея, Суринам, Гайяна, Ямайка. Найбільшими виробниками алюмінієвих руд є Австралія, Китай, Гвінея і Ямайка.

«*Мідні пояси*»: перший розташований в Африці на території Демократичної Республіки Конго й Замбії; другий — на тихоокеанському узбережжі Америки в Кордильєрах та Андах (48 % світових запасів міді). Найбільшими виробниками міді є Чилі, Перу та США.

«*Олов'яний пояс*» проходить уздовж тихоокеанського узбережжя Азії через територію Росії, Монголії, Китаю, В'єтнаму, Таїланду, Малайзії, Індонезії. Також там розробляють родовища вольфраму, свинцю, цинку, ртуті. Основними імпортерами кольорових металів є Китай, Японія, США, країни Європейського Союзу.

Благородні метали: золото, срібло, платина. Найбільші запаси золота в Південній Африці, за обсягами видобутку першість належить Китаю. Інші крупні виробники золота: Австралія, США, Росія. Срібло видобувають у Мексиці, Перу, Китаї, Австралії, Росії. Найбільше платини видобувають Південна Африка, Росія, Зімбабве, США та Канада.

Основними імпортерами кольорових металів є Китай, Японія, США, країни Європейського Союзу.

2. Видобуток металевих руд в Україні.

За розвіданими запасами *залізних руд* Україна посідає четверте місце у світі та входить до десятки світових виробників та продавців залізорудної сировини.

Залізні руди в Україні видобувають у Криворізькому басейні, Кременчуцькому та Білозерському залізорудних районах. Родовища Керченського басейну розроблялися до 1992 р. Провідною залізорудною базою є Криворізький басейн (60 родовищ). Найбільше видобувних підприємств зосереджено в Кривому Розі.

В Україні зосереджено 22 % світових запасів *марганцевих руд* (I місце). Їх видобуток ведуть у Придніпровському марганцеворудному басейні (Дніпропетровська, Запорізька області).

Потужний потенціал *титанових руд* (20 % світових запасів і видобутку титанової руди — ільменіту). Видобувають в Іршанському (Житомирська область) та Малишівському (Дніпропетровська область) родовищах.

Родовища *уранових руд* зосереджені в Дніпропетровській і Кіровоградській областях (10 місце за запасами).

У Побузькому гірничорудному районі (середня течія Південного Бугу) зосереджені родовища нікелевих, кобальтових, хромових, залізних руд, золота й платини.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Завдання 2. Нанесіть на контурну карту України основні басейни залізних та марганцевих руд, родовищ кольорових металів.

- Назвіть та покажіть на карті країни, які є світовими лідерами за видобутком залізних та марганцевих руд.

- Назвіть та покажіть на карті найбільші райони видобутку руд кольорових металів.

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підручник, опрацювати § 19.

2. За допомогою ресурсів Інтернету дізнатися, які підприємства видобувної промисловості працюють у вашому регіоні. Підготувати повідомлення про діяльність одного з них за власним вибором.